

pôsobiť učilište nižšieho stupňa, Právnická akadémia. Ani to nie nadhlo, keďže sa v roku 1784 presťahovala do Bratislavy.

Preto, keď sa po roku 1989 vytvárala v Trnave nová univerzita, začínala v podstate na zelenej pôde. Zakladateľské osobnosti tejto fakulty i neskoršie pedagogické posily tak či onak nadväzujú na tradície Univerzity Komenského v Bratislave. Osobnosti ako Peter Blaho, Jozef Prusák, Helena Barancová či Alexandra Krsková, formujúce od roku 1998 novozaloženú trnavskú právnickú fakultu, vytvorili materiálne i odborné podmienky pre pôsobenie fakulty. Tá sa vo svojich zakladajúcich dokumentoch jednoznačne hlási ku svojej novovekej predchodkyňi. Toto stanovisko je, samozrejme, možné formalisticky skritizovať poukazom na to, že právnym nástupcom jezuitskej trnavskej univerzity je predsa budapešťianska univerzita Loránda Eötvösa (Eötvös Loránd Tudományegyetem). Poukaz na tieto tradície však vytvára dôležitý priestor pre rozvíjanie identity tej súčasnej Trnavskej univerzity.

Monografia trnavských autoriek k dejinám právnickej fakulty vychádza z výskumu extrémne fragmentovaného archívneho materiálu a zo staršej literatúry k dejinám celej univerzity, ako boli diela J. Šimončiča a A. Hološovej (*Dejiny Trnavskej univerzity 1635 – 1777, 1992 – 2010*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2010), J. Prusáka (Stodvadsať rokov činnosti Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. In *Studia Historica Tyrnaviensia I*. Trnava: Katedra histórie Fakulty humanistiky Trnavskej univerzity, 2002, s. 49-55), V. Čičaja (*Trnavská univerzita v slovenských dejinách*. Bratislava: Veda, 1987) či F. Eckharta (*A jog- és államtudományi kar története (1667–1935)*. Budapest 1936). Ide o prehľadovú, no v mnohom vyčerpávajúcu rozobratú tému, pričom čitateľ má mať na zreteli, že kniha je predovšetkým oslavou dvadsiateho výročia obnovenia právnického vzdelávania v Trnave. Za týchto dvadsať rokov sa trnavská právnická fakulta posunula do pozície prestížneho právnického pracoviska a len čas ukáže, ako sa budú osudy tejto inštitúcie, s tak rozvetvenými tradíciami, vyvíjať.

Miroslav Lysý
Právnická fakulta Univerzity Komenského
v Bratislave

HNILICA, Jiří. *FENOMÉN DIJON. Století českých maturit ve Francii*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2017, 510 s. ISBN 9788024635149.

DOI: <https://doi.org/10.31577/histcaso.2019.67.2.12>

Na jeseň minulého roka sa na pultoch kníhkupectiev objavila nesporne zaujímavá a obsiahla publikácia historika Jiřího Hnilicu *Fenomén Dijón. Století českých maturit ve Francii*. V monografii sa autor v historickom kontexte doby chronologicky, syntetizujúcim spôsobom zaoberá problematikou českých, resp. československých sekcií, pôsobiacich na francúzskych lýceách. Existencia sekcií siaha na začiatok 20. rokov minulého

storočia. Vznik, ukončenie ich činnosti a viacnásobné „znovuotvorenie“ v plnej miere odráža zmenu spoločensko-politických pomerov v československých a európskych koreláciách. Sekcie, prostredníctvom ktorých sa vo Francúzsku vzdelávali zväčša gymnaziálni študenti od vzniku Československej republiky (ČSR), sa postupne sformovali v mestách Dijon, Nîmes a Saint-Germain-en-Laye.

Autor rozsiahlu publikáciu napísanú odborným a čítavým spôsobom rozdelil do hodnotného úvodu, záveru a ôsmich kapitol. V prvej kapitole *Francie a Československo: kultúra, školství, politika* venuje pozornosť otázkam tvorby vzájomných vzťahov oboch krajín a ich vývoja pri akceptovaní, pre mladý čs. štát tak dôležitej vojenskej stránky spolupráce Československa s Francúzskom po skončení prvej svetovej vojny. Analyzuje, nie vždy jednoznačné postoje širokého spektra politických strán v Československu, ale aj osobností, ktoré významne prispeli k formovaniu česko-francúzskych vzťahov. Pozornosť venoval ich inštitucionalizácii a činnosti napr. Francúzskeho inštitútu v Prahe. Druhá kapitola *Od burgunskej révy k české maturite* objasňuje vznik prvej stredoškolskej sekcie, ktorá začala svoju činnosť v Dijone v roku 1920. Autor podrobne na základe primárnych prameňov vysvetľuje dôvody a tiež obsah rôznych tradovaných nepresností o vzniku sekcie. Zdôvodňuje, prečo sa práve Dijon a jeho Carnotovo lýceum stalo prvým miestom zrodu sekcie. Uvedená skutočnosť vyplynula zo záujmu predstaviteľov miestnej správy o Československo, čo podporil aj záujem hospodárskych kruhov. Ďalšia sekcia, v poradí druhá sa vytvorila v školskom roku 1923/24 v Sait-Germain-en-Laye na dievčenskom gymnázii a tretia v rodisku Ernesta Denisa v Nîmes. Sekcia v Angoulême pôsobila pri Collèges des jeunes filles. Na rozdiel od ostatných sekcií však neposkytovala plnoprávnú maturitu.

Nová elita první republiky je názov tretej kapitoly, ktorý čiastočne predznamenáva jej obsah. Čitateľ sa z nej dozvie o formovaní frankofónnej elity, tak dôležitej pre pestovanie československo-francúzskych vzťahov. Za výrazne významnú považujem časť, v ktorej sa dozvedáme podrobnosti o činnosti francúzskeho vzdelávacieho systému. V sledovanom období, keď sa spoločný čs. vzdelávací systém, resp. školský systém len budoval a prechádzal zložitou unifikáciou dvoch rozdielnych systémov zdedených z monarchie, francúzsky školský systém bol zameraný na rozvíjanie individuality študenta. Československý vzdelávací, resp. aj výchovný systém uprednostňoval kolektívnosť. Kapitulu obohacujú drobné prípadové štúdie, ktoré dokladajú študentskú každodennosť. *Symbol tradice v neklidných dobách* je názov štvrtej kapitoly, ktorá vyúsťuje do zlozomového roka 1938 a pre časť študentov aj do zložitej voľby, či vymeniť štúdium za aktivity so zbraňou v ruke. Piata kapitola *Proměněná tvář česko-francouzských vztahů* sa zaoberá obdobím druhej svetovej vojny a povojnovým znovuvzkriesením francúzskych sekcií v tieni vyhrotenej politickej situácie roku 1948, ktorá nútila študentov k prípadnému ukončeniu štúdia a návratu do pofebruárového Československa. Vzťahy medzi Československom a Francúzskom sa od konca 40. rokov minulého storočia naďalej zhoršovali, čo autor dokladá analýzou diplomatických prameňov v šiestej kapitole s názvom *V soukolí kulturní diplomacie*. Navrátiť sa študenti sekcií boli často pod policajným dohľadom vystupňovaným až do ich internovania. Druhá polovica politicky zložitých 50. rokov minulého storočia v medziach možnosti studenej vojny priniesla sporadické až postupné zaradenie francúzštiny medzi vyučovacie predmety, čo súvi-

selo aj s pôsobením bývalých dijonských študentov na postoch ministrov školstva – Čestmíra Císaře (vo funkcii ministra školstva v r. 1963 – 1965) a Jiřího Hájka (1965 – 1967). Minister Císař sa angažoval za obnovenie sekcií, ktoré začali pôsobiť na jeseň 1966 v Dijone a neskôr v Nîmes a Sait-Germain-en-Laye. Obmedzovanie československo-francúzskych vzťahov na konci 60. rokov a neskoršie zrušenie československých oddelení na francúzskych stredných školách šlo ruka v ruku s celospoločensky nastolenou komunistickou normalizáciou po vpáde vojsk Varšavskej zmluvy. V siedmej kapitole *Hlubiny, meandry, proměny* sa autor zaoberá situáciou po uzavretí čs. oddelení na francúzskych stredných školách už po tretíkrát v roku 1973 a vplyvom ideológie komunistov v Československu na obsah československo-francúzskych vzťahov hlavne v kultúrnej oblasti. Širší obsah nadobúdajú až v 80. rokoch minulého storočia, do istej miery potvrdený návštevou vtedajšieho ministra zahraničných vecí Bohuslava Chňouпка v Paríži. Roku 1987 Chňoupek odovzdal pozvanie na návštevu Československa prezidentovi François Mitterandovi. Okrem pamätného stretnutia s čs. disidentmi, ktoré vošlo do histórie pod názvom „raňajky s disidentmi“ navštívil, ako prvý z francúzskych prezidentov, aj Bratislavu. Prelomovým rokom v československo-francúzskych vzťahoch je logicky rok 1989. Autor v kapitole zhodnotil stav vzájomných vzťahov a pozornosť venoval ich hospodárskej stránke. Detailne analyzoval v poradí štvrtý vznik sekcií, tentokrát českých v Dijone a v Nîmes, s podrobným opisom organizačných a iných aspektov súvisiacich s ich činnosťou. Na gymnáziu v Bordeaux pôsobila slovenská sekcia, ktorá však činnosť podľa autora pre obojstranný nezáujem zavŕšila v roku 2013. V ôsmej kapitole s názvom *Srovnávací osudy* autor venoval pozornosť formou krátkych porovnávacích biografii zástupcom jednotlivých generácií mladých ľudí, ktorí sa vzdelávali v sekciách. Charakterizoval viaceré znaky spoločného študentského života, ako zmysel pre kolektívnosť a súdržnosť.

Monografia Jiřího Hnilicu *Fenomén Dijon* je dielom, ktoré významne dopĺňa poznanie dejín československého školstva v zahraničí. Autorom dobre vybrané metódy spracovania činnosti sekcií, ktoré uvádza v historickom kontexte umožňujú čitateľovi vytvoriť si obraz nielen o samotnom vzdelávaní sa študentov. Monografia zaujme svojím komplexným až detailným spracovaním problematiky československo-francúzskych kultúrnych, hospodárskych a politických vzťahov.

Lubica Kázmerová
Historický ústav SAV

SLOVAK STUDIES. Rivista dell'Istituto Storico Slovaco di Roma. Roma: Rubbetino, 2015, Vol. I, N° 1-2, 210 pp. ISBN 9788849845518. ISSN 2421-6240; 2016, Vol. II, N° 1-2, 234 pp. ISBN 9788849849424. ISSN 2421-6240.

DOI: <https://doi.org/10.31577/histcaso.2019.67.2.13>

Slovenský historický ústav v Ríme (1991) založil v roku 2014 časopis *Slovak Studies*, ktorého hlavnou náplňou je vydávanie výsledkov výskumu slovenských bádateľov,